

УДК-7.012:502/504

Сандік Олена Петрівна, аспірант кафедри
«Дизайн» Харківська державна академія дизайну та
мистецтв, викладач кафедри «Дизайн» Херсонський
національний технічний університет. Україна

КЛАСИФІКАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ДИЗАЙНУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.

Анотація: У статті розглядається класифікація об'єктів дизайну зеленого туризму за їх функціональним призначенням і типологією функціональних процесів видів зеленого туризму, як науково-методична основа дизайн-проекування побуту цих виробів, їх комплексів, а також предметно-просторового середовища.

Ключові слова: об'єкт дизайну, класифікація, зелений туризм.

Постановка проблеми. Останніми роками у всьому світі та в Україні спостерігається підвищений інтерес вчених і фахівців-практиків до зеленого туризму як високорентабельного і соціально орієнтованого сектора національної та регіональної економіки

Південний регіон багатий різноманітними мальовничими куточками природи, пам'ятками історії та культури, національними традиціями, можливостями отримання екологічно чистих продуктів, відпочинку в умовах комфортного предметно-просторового оточення.

Для зеленого туризму об'єктами дизайну є вироби предметного середовища як у житловій, так і в соціально-культурній сфері, а у середовищному дизайні предметне наповнення та обладнання, які разом з об'ємно-просторовою основою утворюють - цілісний об'єкт зеленого туризму.

Проблема у проектуванні об'єктів дизайну зеленого туризму на Півдні України на різних етапах пов'язана з вирішенням завдань формування просторового середовища, його естетично-художнього наповнення, а також узгодження предметно-просторового середовища зеленого туризму з історичними особливостями розвитку регіону та його культурою [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний досвід та наукові дослідження засвідчують, що прискорений розвиток зеленого туризму може

відіграти роль каталізатора структурної перебудови економіки та розв'язання нагальних соціально-економічних проблем України. Окремі питання, щодо організації середовища рекреаційного призначення розглянуті В. Кодіним, а саме їх функціонально-планувальну організацію [1].

Формуванню художнього образу об'єктів дизайну та їх ролі формування середовища в галузі мистецтва, архітектури та дизайну присвячений ряд робіт А. Іконнікова, С. Хан-Магомедова, Г. Демосфенова, В. Сидоренко. Є. Лазарєва, Р. Арнхеїма [6].

В. Ю. Медведєв у роботі «Типологія функціональних процесів побуту і предметних засобів їх здійснення» розглядає загальну типологію процесів життєдіяльності людей, предметними засобами здійснення якої є різноманітні вироби, їх комплекти, комплекси і системи, розглядається в якості науково-методичної основи дизайн-проекування групових і видових асортиментів побутових виробів, а також предметно-просторового житлового середовища [2].

Формулювання цілей статті. Основною метою дослідження є вивчення взаємозв'язку об'єктів дизайну з життям людини для проектування комфортного середовища зеленого туризму. Для цього перш за все необхідно розглянути планувальні композиції територій зеленого туризму, виділити об'єкти, що підлягають дизайнерському "втручанням" з точки зору удосконалення інфраструктури зеленого туризму, організації самого процесу туризму, його інформаційно-рекламного, візуально-графічного, предметного забезпечення.

Все це потребує ретельної систематизації об'єктів дизайну зеленого туризму Півдня України на основі принципів типології та класифікації, з урахуванням регіональних особливостей.

Основна частина. Проектування цілісного гармонійного предметно-просторового середовища у сфері зеленого туризму має бути спрямоване на доцільну організацію різноманітних життєвих процесів.

Типологія функціональних процесів зеленого туризму може служити основою дизайн-проекування та формування оптимальних видів виробів побутового призначення в усьому їх номенклатурному, функціональному, конструктивно-технологічному, матеріально-речовому і композиційно-

стильовому розмаїтті.

При розробці типології функціональних процесів зеленого туризму на Півдні України ставилося завдання можливо більш широкого охоплення відомих у даний час різновидів зеленого туризму. Тому у попередніх дослідженнях була проведена функціональна класифікація видів зеленого туризму за метою поїздок. При цьому бралися до уваги як типові, характерні для більшості видів туризму процеси, так і процеси, здійснювані для окремого виду що характеризують специфіку його діяльності і які не є широко розповсюджені.

Екотуризм – функція виховна та розважальна, основна мета - ековиховальні тури, тури в екосистемах, фотополювання.

Сільський туризм (агротуризм) – функція розважально-пізнавальна, включає відвідини туристами сільській місцевості з метою відпочинку і організації розваг в екологічно чистих районах, ознайомленням з місцевою культурою та традиціями.

Науково-пізнавальний туризм – функція виховна та пізнавальна, включає в себе поїздки з метою ознайомлення з історично культурними пам'ятками, музеями, традиціями народів.

Етно-(етнічний) туризм – функція культурно-пізнавальна, включає в себе поїздки з метою ознайомлення з культурними традиціями народів, заснований на етнографічних розвідках.

Прикладний(творчий) туризм – функція культурно-дозвільна, заснований на базі прикладного мистецтва та дизайну, допомагає всебічному творчому розвитку та розкриттю лічності.

Лікувально-оздоровчий туризм – функція оздоровча, обумовлений потребою в лікуванні різного роду захворювань і оздоровленні організму в екологічно чистих районах.

Спортивний туризм – функція розважальна, припускає виїзд для проведення спортивних заходів у тих чи інших регіонах.

Екстремальний туризм (екзотика-пригодницький) – функція розважальна, пов'язан з відвідуванням екзотичних місць і пригодницькою діяльністю-джип сафарі, рафтинг, дайвінг, тури на повітряних кулях, пара планеризм.

До об'єктів зеленого туризму Півдня відносяться: альтанки, павільйони, навіси, паркові арки і колони; вуличні вази і амфори; декоративні фонтани і басейни, монументальна, декоративна та ігрова скульптура; вуличні меблі; садово-паркове освітлення, сходи, балюстради; паркові містки, обладнання дитячих ігрових майданчиків, павільйони зупинок громадського транспорту, огорожі, ворота, решітки, меморіальні споруди; рекламні та інформаційні стенди, дошки, вивіски; інші об'єкти.

Така кількість об'єктів дизайну у зеленому туризмі потребує їх систематизації. А систематизація - це і є початок типології. В результаті виникає вихід на класифікацію, бо класифікація є розрізнення, а потім об'єднання об'єктів в подібні типологічні групи [6].

Об'єкти дизайну класифікуються за багатьма параметрами, зокрема: за видами, типами, хронологією, стилістикою, функціональною типологією, розпланувально-просторовою типологією, композиційними типами, матеріалами й ступенем капітальності, конструктивними схемами і системами, обладнанням інтер'єрів, розташуванням у ландшафті та містобудівній структурі, за композиційною роллю.

Увесь асортимент об'єктів дизайну і специфічне призначення кожного з них мають бути художньо узгодженими за видом, матеріалом та технікою виконання, використанням, особливостями його просторового вирішення та флорою. Крім цього, бажано, щоб об'єкти дизайну були узгоджені між собою за стилем, тектонічною будовою та масштабом. [3].

Все це стає реальним при проектуванні і формуванні групових і видових асортиментів різних об'єктів побутового призначення на основі проектно-типологічного підходу, що включає класифікацію цих виробів за їх призначенням [4].

В залежності від функціонального призначення об'єкти дизайну зеленого туризму можна поділити на наступні групи:

-Об'єкти (утилітарного) господарського призначення: павільйони, зупинки, навіси, торговельне обладнання, лоток, кіоск, лави, урни, огорожі, ворота, решітки, паркани, смітники, відкоси, ліхтарі, світильники, містки, сходи, тротуари, лавки, доріжки, пандуси, брами, хвіртки, фронтони, ставні,

вікна, двері, колодязі та помпи, вбиральні, ганки, веранди, літні кухні, резервуари води, будки, загони, миски та поїлки для тварин.

-Об'єкти інформаційного призначення (засоби візуальної інформації): рекламні та інформаційні стенди, дошки, вивіски, вказівники, межові знаки, вивіски з кьюар кодами, поліграфічна продукція, мапи; маршрути, світлове табло, бігборди, різноманітні інформаційні стенди та установки.

-Об'єкти декоративного призначення (декоративно-пластичні форми): декоративні стінки, арки, альтанки, перголи, колони, трельяжі, паркова скульптура, мала пластика, басейни, фонтани, штучні водоспади, вази, вазони і амфори, меморіальні споруди, декоративні вітряки, декоративні басейни, декоративні колодязі, містки, тратуари, доріжки, клумби квіткарки.

-Об'єкти відпочинкового призначення: альтанки, перголи, навіси, столи, лави, шезлонги, гамаки, гойдалки, мангали, барбекю, літні печі, відкриті театральні простори, літні кафе.

-Об'єкти ігрового призначення: пісочниці, каруселі, гірки, гойдалки, стінки та ліани для лазіння, ігрова скульптура.

-Об'єкти спортивного та туристичного призначення: намети, гамаки, обладнання спортивних майданчиків, сітки зі стовпами, щити для баскетболу, ворота для футболу, байдарки, теннісні корти.

-Об'єкти для проведення майстер-класів: гончарне обладнання; ковальські пристосування, столярне обладнання та інше обладнання для майстер-класів.

Висновки. При комплексному і системному підході до дизайну об'єктів зеленого туризму класифікація об'єктів може бути розглянута як основа при проектуванні і формуванні групових і видових асортиментів різних об'єктів на основі проектно- типологічного підходу.

Перспективи подальших досліджень. Надалі класифікація функціональних процесів та їх об'єктів передбачає можливість її доповнення, зміни і розвитку в залежності від розвитку зеленого туризму в майбутньому, а так само під впливом факторів науково-технічної, соціально-економічної та соціально-культурної сторін прогресу. Необхідно зосередити увагу на сутності засобів предметного втілення функціональних процесів зеленого туризму, на їх утилітарно - технічному та соціально-культурному значенні, на взаємозв'язку

цих об'єктів в певному середовищі і ситуаціях споживання з урахуванням регіональних особливостей.

Подальші дослідження будуть направлені на вивчення принципів проектування та засобів формування об'єктів сфери зеленого туризму у Південному регіоні.

Література

1. *Кодін В.О.* Конспект лекцій з курсу: Основи реконструкції історичних міст. – Х. ХНАМГ, 2007. – С 62.
2. *Медведев В.Ю.* Типология функциональных процессов быта и предметных средств их осуществления /Дизайн. Материалы. Технология — 2008 №4 . — С.14.
3. Науковий вісник НЛТУ України. Засади гармонійного розташування малих архітектурних форм у скверах і парках/ Х.І. Ковальчук, Ю.Л. Богданова //наук. ред. Ю.Ю. Туниця. — Львів– 2008., Вип. 18.12. – С.175.
4. *Семенов Ю.К.* Формирование ассортимента изделий культурно-бытового и хозяйственного назначения. / Ю.К. Семенов, М.В. Федоров // ВНИИТЭ – М., 1984. , С.114.
5. Туризм ХХІ століття. / збірник текстів виступів міжнародної науково-практичної конференції – К. 2002.
6. *Хан-Магомедов С.О.* Дизайн в структуре социалистической культуры (некоторые теоретические проблемы) /Техническая эстетика 1981, № 4. -С. 6-8.

Аннотация

Сандик Е.П. Классификация объектов зеленого туризма на юге Украины. В статье рассматривается классификация объектов дизайна зеленого туризма по их функциональному назначению и типология функциональных процессов видов зеленого туризма, в качестве научно-методической основы дизайн-проектирования бытовых изделий, их комплексов, а также предметно-пространственной среды.

Ключевые слова: объекты дизайна, классификация, зеленый туризм.

Abstract

Elena Sandik Classification green tourism in southern Ukraine. The article deals with the classification of objects of design green tourism by their functional purpose and typology of functional processes kinds of green tourism, as a scientific and methodological basis of design designing household products, their complexes, as well as object-spatial residential environment.

Keywords: objects of design, classification, green tourism.